

OKRUGLI STO
"ANTIDISKRIMINACIJA I OSOBE S INVALIDITETOM"
ODRŽAN 11. oktobra 2011. godine

ZAKLJUČCI I PREPORUKE

JAVNI POSLOVI

Socijalna inkluzija i sistemska vidljivost osoba s invaliditetom ključni su za suzbijanje netolarancije i diskriminacije. Strateški je važno da se podstakne i poveća zapošljavanje i učešće u javnim poslovima kvalifikovanih osoba s invaliditetom u sistemskim institucijama. Veće učešće osoba s invaliditetom doprinosi donošenju kvalitetnih odluka koje se tiču populacije osoba s invaliditetom.

Starješine svih državnih organa na čelu sa premijerom pozivaju se da podstaknu zapošljavanje osoba s invaliditetom poštujući domaće zakone i međunarodne standarde.

Svi politički subjekti u CG pozivaju se da učine napore kako bi prava osoba s invaliditetom postala vidljivija u njihovim programima i praktičnim politikama, kao i da otvore prostor za učešće osoba s invaliditetom u stranačkim organima (forumima i izbornim listama), a time i omoguće učešće osoba s invaliditetom u političkom životu zemlje.

ZAPOŠLJAVANJE

Vladine agencije, organizacije osoba s invaliditetom i organizatori obrazovanja odraslih trebaju da ulože dodatne napore uz pomoć države kako bi se poboljšala kvalifikaciona struktura i kompetencije osoba s invaliditetom za tržište rada.

Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica s invaliditetom pruža dobru podsticajnu osnovu za poslodavce, kao i afirmativne mjere prema osobama s invaliditetom. Međutim, poslodavci još uvijek ne vide osobe s invaliditetom kao bitan faktor poslovnog uspjeha i kao osobe koje doprinose efikasnijem poslovanju i sticanju profita. Apriori se ne vjeruje u radne vještine i sposobnosti osoba s invaliditetom.

Poslodavci umjesto zapošljavanja osoba s invaliditetom odlučuju se za uplaćivanje dodatnih i posebnih doprinosa u Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom.

Vlada, poslodavci i NVO zajednički mogu promovisati zakonska rješenja, ali i kapacitete osoba s invaliditetom.

Ranija vladina kampanja protiv diskriminacije iskorišćena u tom pravcu nije doprinijela sprječavanju diskriminacije osoba s invaliditetom u društvu i na tržištu rada.

Državne institucije bi trebalo da budu mnogo otvorenije i da same počnu u većoj mjeri zapošljavati osobe sa invaliditetom i tako svojim ličnim primjerom daju konkretan doprinos zapošljavanju osoba sa invaliditetom i poboljšanju njihovog sveukupnog položaja.

DIJALOG I KONSULTOVANJE

U 2011. godini vidljivije nego ranije, organizacije osoba s invaliditetom su nastupale jedinstveno

čineći pokret osoba s invaliditetom društveno snažnim uz promovisanje invaliditeta kao pitanja ljudskih prava. Vlada Crne Gore poziva se da na visokom nivou uspostavi dijalog sa pokretom osoba s invaliditetom i deblokira redovan rad i funkcionisanje Savjeta za brigu o licima sa invaliditetom. Dalji status ovog i planiranog mandata Savjeta za zaštitu od diskriminacije u domenu osoba s invaliditetom mora biti definisan kroz dijalog sa pokretom osoba s invaliditetom poštujući devizu "Ništa o nama bez nas".

Dijalog i uvažavanje civilnog društva način su da Vlada kreira i usvoji kvalitetniju odluku o obrazovanju Savjeta za zaštitu od diskriminacije, pa se Vlada poziva da kroz komunikaciju sa marginalizovanim grupama definiše rješenja koja neće biti nova prepreka početku rada tog mehanizma za borbu protiv diskriminacije.

Prilikom sprovođenja kampanja državne institucije bi trebale izvršiti konsultacije sa grupama čija se prava žele promovisati (osobe s invaliditetom i druge).

PRISTUPAČNOST

Zabrinjavajuća je nepristupačnost objekata u javnoj upotrebi (objekti institucija sa javnim ovlašćenjima i koje pružaju javne servise). Posebno je izražena diskriminacija kada je riječ o pristupu za osobe s invaliditetom zdravstvenim i obrazovnim institucijama. Zdravstvene i prosvjetne vlasti pozivaju se da bez daljeg odlaganja počnu rješavanje ovog problema.

Predstavnici svih opština imaju posebnu odgovornost da se postaraju za bolju pristupačnost lokalnih servisa.

ZAKONSKI OKVIR

Zakon o Zabrani diskriminacije nije zaživio u praksi, pa je u tom smislu potrebno preduzeti zajedničke napore kako bi se:

- osobe s invaliditetom osnažile da se aktivno bore za svoja prava i prijavljuju diskriminaciju;
- sprovele kampanje kroz koje bi se društvo upoznalo i senzibilisalo o pravima osoba s invaliditetom;
- sprovele edukacije i jačanje kapaciteta inspekcijских službi koje su nadležne u slučajevima diskriminacije.

SUDSKA ZAŠTITA

Sudsku zaštitu od diskriminacije karakteriše sporost sudova, iako je po Zakonu o zabrani diskriminacije postupak po tužbi zbog diskriminacije hitan. Osim toga nedostaci u Zakonu o zabrani diskriminacije stvaraju određene probleme. U tom smislu sudske vlasti se pozivaju da ubrzaju postupke po tužbama zbog diskriminacije. Potrebno je preduzeti aktivnosti u cilju upoznavanja domaćih sudija sa praksom Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu. Prilikom eventualnih izmjena Zakona o zabrani diskriminacije potrebno je produžiti rok za podnošenje tužbe za zaštitu od diskriminacije.

Svi nadležni organi se pozivaju da osiguraju sistem za izvršavanje pravosnažnih sudskih presuda.

DEINSTITUCIONALIZACIJA

Poziva se Ministarstvo rada i socijalnog staranja, kao i drugi državni organi da preduzmu korake ka deinstitucionalizaciji osoba s invaliditetom.